„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком, недељом, на цел табаку, а уторком на по табака

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у сребру)
на годину 35 дин. на пола године $17\frac{1}{2}$ дин.
на четврт године 9 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, за жиг плаћа се по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а вретплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 151. У Новом Саду у уторак 28. септембра (10. октобра) 1882. ГОДИНА XVII.

НОВИ САД, 27. септембра.

Гласови о руско-црногорском савезу, које су у последње доба особито бечке новине распростирале, дају повода „Гласу Црногорца“, да их међу осталим овако пропрати: Савез, који између Русије и Црне Горе постоји, није мастилом писан, нити је стегнут у параграфску форму, него је склопљен наклоношћу срца наших и ми га сматрамо као основу опстанка нашег, као ослонац будућности наше. Страни органи залијису ових дана много што да приповедају читаоцима својим о руско-црногорском савезу; но ми смо дубоко убеђени, да у тим приповеткама ни једне истините речи нема, и то просто с тога, што је таки писан савез излишан већ и дато, што ће се срца наша у одсудном часу по себи наћи, а путеви, којима нам поћи ваља, по себи показати. Руско-црногорски савез постоји дакле од старина и није против никог управљен.

Дуалистичка штампа, којој је пријатељство између Енглеске и Русије из познатих узрока више него несносно, не престаје своје читаоце уверавати, да је томе пријатељству близу крај; шта више, „Пешт. Лојд“ даје себи из Лондона дописивати, да је споразум између Енглеске и Немачке ван сваке сумње. Колико пак ова самообмана важи, то показују најновије вести из поузданих извора, које сведоче, да је све, што се до сада о могућности енглеско-немачке алијансије говорило, проста новинарска комбинација, која никакова стварна основа нема. Енглеска, вели се ту, доноси данас своја решења самосталније, него што је икада пре то чинила, и дочим се у Европи труде, да јој неке алијансије наметну, провађа она мирно и безобзирно у Египту своју мудру политику, коју је тамо инаугурисала.

Санкција реформе изборнога закона у Аустрији занима јако ондашњу штампу. „Преса“ вели тим поводом: Еманципација „петичара“ (Fünfguldemänner) постала је живим чином, који ће најискренију радост изазвати. Изборна реформа је либерална извојштина, ма да је суделовањем консервативне већине постала, и баш зато поздрављамо ми у њеном санкционисању нов корак на путу слободњачких реформа. Бечке „Allgm. Zeitung“ пак мисли, да ова реформа сједињеној левици највише прети и да ће ју сасма неприправну затећи, дочим немачка народна странка (Volkspartei) пуно узрока има, да ову реформу с радошћу поздрави, јер, вели, сада се мора показати, да ли је програм ове странке у народу корена заватио или не.

Најновијем **атентату „иреденте“** у Трсту посвећује прашка „Политика“ читав уводан чланак, у коме жестоко осуђује слабост аустријске владе према „иреденти.“ „Целоме свету, вели „Политика“, није више тајна, да у аустријском емпоријуму на јадранском мору није све онако, као што би требало да буде, да тамо има извесних кругова, који ово лепо пристаниште од Аустрије хоће да одцепе и сједињеној Италији да присвоје; да ови кругови својих једномисленика и подпомагача на апенинском полуострву имају и да њихове тежње у истини опасност по нашу царевину у себи скривају; при свему томе труде се званични кругови да целу ову ствар забашуре.“ Осуђујући овај поступак власти прелази „Политика“ на сличну агитацију „великонемаца“ у Ческој, која истина није дотерала до бомба, ал која временом може постати не мање опасна, те пита, да ли је имала неправо, када је писала, да Аустрију од будућих неприлика и опасности може спасти само така политика, која је према свима народностима једнако праведна, и позива владу, да се својих половних мера окане и оваким изгредима енергично на пут стане.

Италију занимају земаљски избори, који су на прагу. Против мирољубивог Депретиса, шефа талијанске владе, стоје бивши министри Криспи и Никотера, којима је главна тачка програма, повишење ратног буџета. Ма да се у опште држи, да ће Депретис из ових избора као победилац изаћи, то се ипак појављују гласови, који с обзиром на данашње ратоборно расположење талијанског народа, јављају, да ће Депретис, ако не подлећи, оно свакако оштру борбу с опозицијом имати да издржи.

И **Папа** се прави опет мало интересантим. Поводом тим, што је неки мајстор, који је неке оправке у Ватикану израдио па неплаћен остао, св. оца Папу у лицу неких његових веледостојника талијанском суду због потраживања свог утужио, а суд себе том приликом за компетентна прогласио, налази Папа да је у своме суверенитету повређен, те је услед тога на оне европске дворове, који имају кад, да се и с тако важним стварима забављају управио ноту, у којој против ове повреде ујамченог му суверенског права протестује.

Разне новости.

— Из Берлина јављају, да је од неког безименог Пољака издана нека брошура под насловом „Руска држава“, у којој се немачка политика према Русији и Аустро-Угарској сумњичи. У њој се пише, „да временом неће Француска, него да ће Русија прави противник Немачке бити, т. ј. таки противник, од којега ће за Немачку највише одпасти моћи. Против тог евентуалитета имала би Русија овако да се спреми: Морала би се оканути источног питања, напустити улогу своју као славенска велесила, тиме Аустрију задобити и с њоме цео славенски свет поделити.“ Заиста чудна комбинација, само неувиђамо, зашто при такој комбинацији Русија своју славенску, а не Аустрија своју неславенску улогу да напушта.

— Будиловић, зет Добрјанског постао је професором пољске литературе на варшавском универзитету. Неке новине хоће у овом наименовању да виде одговор Русије на лавовски процес велеиздаје, у коме је Добрјански главни оптуженик био и у коме се и име зета његовог спомињало.

— Араби-паша узет је под истрагу и био је 26. о. м. први пут пред истражним судијом. Истрага се води у највећој тајности а коначна ће расправа бити јавна. По једном лондонском брзојаву искао је Араба паша, да га суде енглеске судије. Он се, вели, у тој нади Енглезима и предао, иначе би тражио био спаса у бегству, јер се од Египћана никаквој милости не може надати.

— Краљ Милан стигао је 24. о. м. из Глајхенберга у Беч и одсео у Хотел Империјалу. За дочек његов у Рушчуку, куда ће бугарскоме кнезу у походе отићи, чине се велике припреме. Међу осталим, веле, да ће му сви бугарски министри асистирати и да ће за време његовог бављења у Рушчуку остати. У подунавским варошима биће намештене почасне гарде, које ће га поздрављати и пропраћати.

— Из Трста бечкој „Преси“ јављају, да је херцеговачки устанички вођа Стојан Ковачевић у Подгорици интерниран. Остали су инсургенти смештени у Улцињу, Подгорици и Никшићу. Кнегињин рођак Ђ. Вукотић, за кога веле, да је због споразума, у коме је с устаницима стајао, притворен био, стављен је на „слободну ногу.“ На Цетињу се држи, да ће наступити министарска криза. (Све ове вести с највећом резервом репродукујемо. У.)

— Иштоци, који је услед своје познате сфере са Варманом из либералне странке иступио, заузео је сада своје место у посланичком дому у центруму. Пређе је седео на крајњој десници.

За његовог начелног друга Онодију, који се са сликом Истирке Шољмошијеве дао на пут, не би ли је нашао и о коме се ових дана разнео глас, да је и њега нестало, вратио се је, као што сада јављају, здраво дома.

— Давид Старчевић интерпеловао је у хрватском сабору, зашто угарска државна жељезница не даје ђацима путне карте у пола цене, када таке даје посланицима и предстојницима оделења. Председник му је закратио одговора и рекао, да ће му у будуће због таких питања укор дати.

— „Трибина“ пише о кнезу Николи, да је приликом параде у Москви спазио једног војеног питомца, који је на прсима носио крст св. Ђурђа. Кнез га запита, где је тај крст добио, на што му питомац одговори, да је учествовао у Ахал-текијском походу и да му је тај крст Скобељев својеручно дао. Кнез на то с места замоли цара за допуштење, да младог војника црногорском колајном за храброст одликовати сме. Цар допусти и кнез Никола, скинув колајну за храброст са својих прсију, придене је својеручно младоме јунаку на груди.

Сабор Троједне Краљевине.

(Седница од 23. септембра).

Председник Крестић отвара седницу у $11\frac{1}{4}$ сахата пре подне.

Председник спомиње, како је сабор у седници од 23. априла о. г. закључио, да се седнице одгоде на неизвестно време и председништво овластио, да исте према потреби сазове. Услед тога тога овлаштења сматрао је за своју дужност, да седницу урече за данас у 11 сахати.

Поднесци: 1. Бан приопћује, да су Њег. Величанство краљ и Њег. Висост краљевић Рудолф за захвалношћу узели на знање честитке сабора поводом Њихових рођендана. (Узима се с хомагиалним поклонством на знање.) 2. Допис банов о његовим корацима код угар. министарства гледе трих саборских резолуција, створених пригодом расправе законске основе о узакоњењу ц. кр. наредаба од 15. јула 1881. (Допис овај упућује се одбору ad hoc.) 3. Допис банов, којим по прев. налогу враћа на изновичну расправу законску основу о инартикулацију наредаба од 15. јула 1881. (И овај допис упућен је на одбор ad hoc.) 4. Зем. влада, одел за унутарње послове, предлаже на расправу основу о прорачуну за год. 1883. (Одбору прорачунском). 5. Исти одел моли, да сабор даде привољу, да финанцијални ерар продаде раштелску зграду у Жупањи, стражарницу код петроварадинских врата и земунски парлаториум. (Одбору прорачунскоме.) 6. Зем. влада, одел за правосуђе, доставља судбене списе у парници Гвида Шпителскога против нар. заст. Војка Шпишића. (Одбору имунитетном). 7. Краљевински одбор за решење речкога питања јавља, да се конституирао, изабрав си за председника Карла Михаловића, за његовог заменика дра Спевца, а за известитеља Мишкатовића.

Председник упозорује на огромни посао појединих одбора и опомиње их с дозволом сабора, да се лате одмах свога посла. Према њихову раду сазвати ће се онда саборска седница.

Заступник др. Давид Старчевић узимајући реч за интерпелацију. спомиње, да је отишао укорен, те изјавља, да је устао говорити ради части хрватског народа, сабора и његовог председништва. Знаде се, да народ бежи гладан и бос, да је хрватска постала некаково разбојничко гњездо. У народу говори се, да он може добити правицу, који подупире то стање. Кад је одлазио одавде, навалило је на њега више ђака и притужило му се, да нису могли добити од угар. жељезнице путних карта за половину цене, дочим су други ђаци то добили од јужне жељезнице. Иза тога састао се је с двојицом познаника, који му казаше: „Сви хрватски заступници, продане су мешине. Кад неби подупирали Мађаре неби вас толико дерали. Хрватски ђаци немогу добити од угар. жељезница путних карата уз половину цене дочим то могу хрв. заступници на угарском сабору, нарочито саборски председник и барон Живковић и бадава“. Услед тога пита председништво, је ли то истина, и ако јесте, јесу ли то добили на дар од Мађара или су молили? (Смех.) Када добије одговор онда ће начинити рачун с онима, који га обедише, да је и он продана мешина.

Председник Крестић одвраћа интерпеланту, да није дужан за председничке столице дати обавештаја о овом питању. Потрудили се међутим у његов стан, обавестиће га о овом питању. У доидуће пак одузеће му у оваком случају реч.

Др. Давид Старчевић: То је јавна, не приватна ствар, ви сте заступник на угарском сабору и будућ част овога тела . . .

Председник Крестић: Ја више чувам достојанство куће него ви.

Тим буде седница закључена у 12 сахати о подне.

Владин допис сабору Троједне Краљевине о §. 9. у предмету крајишком.

У седници сабора Троједне Краљевине од 23. септ. прочитан је овај допис банов:

Славном председништву сабора краљевина Далмације, Хрватске и Славоније у Загребу:

Цењеним дописом од 6. маја т. г. број 202 поднешену ми основу закона о узакоњењу превишњих наредаба и превишњега одписа од 15. јула године 1881. у предмету спојења крајине, част ми је услед превишње одлуке од 2. јуна т. г. путем славнога председништва повратити сабору краљевина Далмације, Хрватске и Славоније на изновично уставно претресивање.

Код предстојеће изновичне расправе пак предлажем: да се §. 4. повраћене основе овако исправи:

1. Да се у првом реду место речи: „док истече сада постојећа итд. финанцијална нагода“ стави ово: „пак до обнове сада постојеће“ итд. финанцијалне нагодбе;

2. Да се између речи: „крајишкога подручја“ и „установљивати“ још ово уметне: „обзирући се на уједностручења постизива услед утеловљења Крајине“ онда

3. Да се друга ставка тога параграфа основе, која гласи: „овако установљени привос уврштиваће се у прорачун за потребштине нутарње самоуправе краљевина Хрватске и Славоније“ напросто испусти; те би услед тога §. 4. законске основе у својој целости овако гласити имао:

„Почевши од године 1882. па до обнове сада постојеће међу краљевином Угарском с једне стране и краљевинама Хрватском и Славонијом с друге стране финансијалне нагоде имаће се сваке године принос за покриће потребштина автоновне управе сада с краљевинама Хрватском и Славонијом сједињенога подручја обзирући се на уједностручења постизива услед утеловљења крајине — установљивати досадањим начином с том само разликом, да делокруг, што га је у овом погледу до сада вршио главар крајишке управе, прелази на бана.“

Разлог тим тако предложеним исправком поменутога параграфа основе лежи у томе: што ова основа и дотично закон има бити са сличном основом закона и дотично са законом сабора угарскога тичући се једног те истог предмета и законскога расположења о установљењу начина покрића потребштина самоуправе бившега крајишкога подручја на извесно време истоветан, те у битности равногласан.

С тога, пошто овај начин покрића потребштина самоуправе бивше крајине имаде трајати до обнове финансијалне нагоде, којој је обнови време законом установљено, ваља у предлежећој законској основи речи „док истече“ заменити са речју „до обнове“ како је то и угарски сабор у својој основи учинио што у осталом битност саме ствари, наиме; време трајања тога провизорија не мења.

Тај исти разлог говори и за изостављење друге алинеје §. 4. предлежеће основе; јер пошто §. 9. превишњег одписа од 15. јула 1881 опредељени начин покрића потребштина или ти самоуправних трошкова бившега крајишкога управнога подручја имаде служити само као законити провизорији до времена обнове финанцијалне нагоде, сасвим је наравно, да је то изнимка од иначе прописанога нормалнога поступања са прорачуном и његовим уставним расправљањем.

С тога пошто нити угарски сабор по садржају преиаведене установе превишњега кр. одписа од 15. јула 1881. и његова у том смислу донешеног узакоњења за време тога провизорија неће се моћи при расправи свога државнога прорачуна у уставно претресивање онога по баву и кр. угарском министру финанција споразумно утаначенога, а по Њег. Величанству превишње одобреног, на бивше крајишко управно подручје односећега се прорачуна, буди у којем год правцу упуштати, неможе се то право нити хрватско-славонском сабору поделити, и том тим мање, што сједињење и административно изједначење оби подручја земље подпуно још изведено није.

То у осталом ништа непречи, те је влада превише и овлашћена на то, да се при подношењу свакогодног земаљског прорачуна на уставно расправљање, у образложењу тога изрично наведе колико чини на горњи начин утаначени износ за покриће потребштина самоуправе бившег крајишког подручја, те колико од тога износа одпада на оне међутим спојене заједничке области и трошкове.

На тај начин ће се у пракси и оном захтеву или потреби удовољити, да се и за време тога провизорија види и знаде, колики је управни трошак бившег крајишког подручја, колико од тог одпада на заједничке са провинцијалом области, а нарочито колики износ од заједничкога трошка на земаљски прорачун спада, те врху којег потоњег уставном претресивању никакве запреке нема.

Што се напослетку онога „абнормнога“ стања тиче, које се у том назрева, да би крајишки заступници дошавши у сабор могли расправљати само провинцијални прорачун, свој пак не, овлаштен сам изјавити, да ће позвани на то по закону фактори приправни бити, тамо смерајуће предлоге, наиме, да се тој аномалији доскочи, онда узети у разматрање, кад присуством крајишких заступника у хрв. слав. сабору овакове мере као потребне или нужне делотворно изазване буду.

Предлози о преустројству управе у Троједној Краљевини.

О преустројству судбене управе.

(Наставак.)

По старом казненом поступнику долазе све казнене пријаве у уручбени записник казненог суда, који безуветно гледе свих пријава мора уредовати биле оне темељите или не. Већи део тих пријава не долази нити до мериторнога пресуђења, наиме да би се судило о кривњи или не кривњи починитеља пријављенога казненога случаја, те већи део тих казнених пријава не би имао ни доћи пред казнени суд, кад би стари казнени поступник определио био ини орган, који би о таковим пријавама одлучивао, као што је то по новом казненом поступку државно одветништво.

По новом казненом поступку у супрот долазе све пријаве о казненим случајевима пред државно одветништво, које просуђује њихову темељитост, пак редовно само оне пријаве упућује на казнени суд, т. ј. захтева, да казнени суд прогони чинитеља казнива дела, које пронађе темељитим, и гледе којих очекује, да ће поведени пред казненим судом поступак установити кривњу чинитеља. Друге пак пријаве, које пронађе не темељитим, завргне државно одветништво, нити необавестив о томе казнени суд тако да њима казнени суд нема баш никаква посла.

То ће разјаснити следећи статистички податци:

Од горе споменутих 11.300 казнених случајева, које су судбени столови имали решити године 1878. одпада на тако звано провинцијално подручје случајева 3741 а на бивше крајишко подручје 7559.

Но исте ове године крајишки су судбени столови забацили као за казнени поступак неприкладних пријава, одступили их иним судовима, обуставили предистраге, јер није било у учиву злочинства или преступка и јер се вероватни учинитељ није могао пронаћи, укупно 6690 казнених случајева, а само у 1308 случајева дошло је до оптужбе. Кад би пак у крајишком подручју важао био нови казнени поступник, то би тек половица од оних 7559 пријава дошла била пред судбени стол како је то и у Штајерској, јер је године 1878. на тамошња државна одветништва приспело 13.186 казнени пријава а од ових је како наведесмо дошло само 6256 пред казнене судове. Исто је по прилици размерје и у тако званом провинцијалу, у којем су године 1878. државна одветништва имала решити 7291 казнени случај а упућен је на судбене столове само 3741 казнени случај.

Ова разматрања показују, да ни казнене агенде наших судбених столова нису веће од агенада зборних судова у Штајерској итд.

Према томе не изискује ни интерес државни ни интерес народа, ни величина површине нашега територија, ни број народа а најпосле ни множина пословања да буде у земљи 12 судбених столова, усупрот упућује нас наше финансијално стање, да буде што мање устројено толи скупоцених области, какове су опће у спорни судови.

Само досадање раздељење нашег територија у два управна подручја, која на уском земљишту паралелно теку, оправдавају садањих 12 судбених столова, но након сједињења тих управних подручја у једно, одпада и тај једини разлог за толики број судбених столова.

Прођимо наиме само површно оком по земљовиду Хрватске и Славоније, одмах ћемо опазити, да су судбени столови у Хрватској сходно у примерним даљинама један од другога поразмештани и да су у Славонији три судбена стола наиме у Вуковару, Осеку у Винковци нагомилана тако рећи у једној хрпи у размаку од 3—4 миље, те да је судбени сто у Пожеги од онога у Новој Градишви само 4 миље удаљен, дочим су судбени столови у Хрватској размакнути на 8—12 миља.

Хрватска има површине 459 □ м. а Славонија има 297 □ м. а има тако Хрватска као и Славонија по 6 судбених столова тако, да у Хрватској долази на 76½ □ м. један судбени сто а у Славонији долази један судбени стол већ на 49½ □ м. Исто размерје или боље неразмерје налазимо ако се обазремо и по народу.

Хрватска на име има становника 1,230.791 а Славонија има становника 606.400 те долази у Хрватској на један судбени сто становника 205.132 а у Славонији 101.066.

Било би дакле у сваком погледу неоправдано, ако би се и надаље оставило у Славонији 6 судбених столова, а то тим више, што нема никаквих потешкоћа гледе ароондирања будућих судбених столова.

Подручја судбених столова у Пожеги и Новој Градишки имала би се сјединити у једно подручје са судбеним столом у Пожеги или Новој Градишки којем би се припојило и подручје котарског суда у Броду из опсега судбеног стола у Винковци.

(Наставиће се.)

ДОПИСИ.

Вел. Кикинда, 24. септембра. У славу имендана Његовог Величанства приредила је „Вел. кикиндска добротворна женска задруга“ 22. септ. т. г. у корист своје благајне концерат са игранком, којом приликом сваки се могао уверити, да наша врсна женска задруга и у уметности, што јој у делокруг не спада, с успехом може дебитовати.

Велика дворана окружне курије беше укусно накићена и дивно осветљена; пуна света све на избор лепши од лепшега; једва га се можеш нагледати. Гледаш га, и гледаш, па на једанпут осетиш, како ти се срце топи (ово није тек само фраза) од тих силних затрених зракова црних, плавих, граорастих, смеђих и шта ја још знам каквих очију...

Али да пређем на распоред концерта. Износим га сасвим као што је следовао. Пошто су музиканти предходно хабсбуршку химну одсвирали, отпочет је концерат са:

I. Боалдије: „Le Calife de Bagdad“ ruvertuoe; свирају на два гласовира гђа Милева Топонарскова, гђце: Бетика Лаковићева, Анастасија Петровићева и Меланија Татићева.

II. Гуно: „Au printemps“ самопев пева гђа Софија Панаотовићка рођ. Влаховићева, прати је на гласовиру гђа Јулчика Богданова.

III. Вијетами: „Réverie“ adagio pour le violon свира на виолини Александар Петровић, прати на гласовиру гђца Анастасија Петровићева.

IV. Брага: „La Serenata“ самопев: пева Милан К. Петровић, прате на гласовиру гђца Анастасија Петровићева, на виолини Александар Петровић.

V. Бетовен: велики квинтет, удешен за два гласовира од О. Лесмана, свирају гђе Милева Топонарскова и Јулчика Петровићева.

VI. Кикен: Barcarole, двопев певају гђа Софија Панаотовићка и Милан К. Петровић, прати их на гласовиру гђа Јулчика Богданова.

VII. Шуберт: „Marche militaire“, свирају на два гласовира гђа Милева Топонарскова, гђце Бетика Лаковићева, Анастасија Петровићева и Меланија Татићева.

Приређеним концертом постигнут је потпун успех. Поједине пијесе концерта интерпретоване су изврсно.

На првом месту заслужују похвалу госпође и госпођице свирачице, јер не само да су показале ретку, вештачку технику, добро сваћање и карактеристично предавање, већ прецизну заједничку свирку морамо им тим више ценити, што су саме студирале и увежбале 1. 5. и 7. бр. распореда. Госпођа Софија Панаотовићка позната нам је још из пређе као изврсна певачица, а овом приликом уверила је слушаоце, да вештачки и с осећањем пева и да је задржао глас јој своју свежину. — А. Петровић приказао се као даровит и образован виолиниста. Глас је, који изводи из свога инструмента, пун, округао и чист, а мамећи гласе из виолине раздрагао је срца свима изразовитом свирком својом. М. К. Петровић, у нас врло реномисан певач, не беше сретан ове вечери. Није могао својим солом потпун уметнички успех да постигне и слушаоце да задовољи, чему је узрок избор саме песме, јер је тежак задатак српском нар. учитељу, да немачки коректно пева и речи наглашује.

Наравно да је награђен приказ свију пијеса концерта бурним одобравањем и бескрајним пљескањем, а боме и пуним правом, јер слушајући толику вештину чисто нисам веровао, да сам у нашој Кикинди, већ готово држим, да сам у каквој страној великој варошу, и да овај сјајни концерат и не приређују у највећем месту овостранога Српства искључиво Срби. — У овоме уверењу подржавао ме је и сам програм концерта. У њему ни цигле једне пијесе од Србина па ни од Славена у опште, а поред тога певане су речи вокаље музике на немачком језику. Зашто не беху заступљене српске и славенске композиције на концерту? На ово питање ако би се и могло одговорити, да оригиналних српских производа у музици мало има, па и то мало, да је већ одвише познато, то не стоји овај изговор на према словенској музици у опште. Новија руска музикална литература такмачи се у сваком погледу са ма којом других европских народа, а и ческа и пољска богате су још толико да имају материјала и за концерте наше српске женске задруге. Држим, да се не варам, кад мислим, да није узрок томе, што не беше српске, нити иначе славенске композиције у програму то, што женска задруга не зна за њих већ наша женска задруга доказала је само финим тактом своју лојалност, не хтевши на према дану, ког је свој концерат приредила, изнашањем српских и славенских композиција народносне демонстрације да чини. (А зар се та лојалност изнесеним композицијама даје вернije изразити, него што би се изразила композицијама онога народа, којега је лојалност и верноот према дому хабсбуршком постала више него хисторична? У.) Срећа заиста, што није друштво „Гусле“ суделовало. Оно би за цело кварило хармонију лојалности дисонантним српским певањем, јер друштво „Гусле“ не боји се са своје народности, па је и не таји никада. —и.—

НОВИЈЕ.

— Прорачунски одбор сабора Троједне Краљевине одгодио је свој посао, као што „Поз.“ јавља, док се не реши питање повраћеног закона о узакоњењу наредаба, којима је Крајина спојена.

— О немирима против Јевреја у пожунској жупанији јављају 24. о. м., да је у самом Пожуну мир. Градски капетан наредио је, да се ракијаре до даље наредбе морају у 6 сах. у вече затварати, а каване и гостионице у 10, односно у 12 сах. ноћу. На против, у пожунској жупанији још се није све смирило. Тирновски срески начеоник јавио је 24. о. м. у Пожун, да се у селу Шпаци лако могу немири изродити, те с тога је он на молбу шпачког општинског начеоника послао 20 војника пешака у село. Тако је исто општински начеоник из Середа на Вагу јавио тог истог дана пожунском поджупану, да он не може без војничке асистенције јавни ред одржати, јер погибао је велика. На то је из Тирнове послато у Серед 60 војника.

— Стојнобеоградска жупанија закључила је у својој скупштини, коју је пре кратког времена држала, да пошље земаљском сабору молбу, у којој ће молити, да се закон о утеривању пореза измени, и то тако, да се ексекуције зими не воде.

— Из Котора јављају 24. о. м., да је тамошњи војнички суд донео одлуку њима 24 брајићанима, који су пре подруг месеца затворени. Од окривљених осуђен је Вукале Шутов на осам година тамнице, а остали од пет до једне године и двојица су ослобођена.

— Из Београда јављају 24. о. м., да ће бити велике промене у управном чиновништву, кад се краљ Милан врати дома.

— Из Београда јављају даље истог дана, да је повереништво за истрагу ради фалсификовања реквизицијоних признаница у Ужицу свршило свој посао и да је кривце суду предало. Извештај о раду повереништва биће за који дан изнет на свет. По приватним београдским извештајима, фалсификована свота чини око 65,000 динара.

— Истрага против Араби-паше, Тулба-паше и другова им, свега 80 њих, почела је 23. о. м. у Кахири. Тог дана после по дне био је Араби паше и другова им перви пут пред судом. Истрага се тајно води, а расправа ће бити јавна. По „Дељи-Њусу“, кедив је рекао, како је он уверен, да је зарад земаљског мира нужно, да Араби буде погубљен.

Изјава.

Ону несретну вест о моме самоубиству није Вам доставио мој пријатељ Прока Адамовић техничар, већ неки други, мени мало познати Адамовић, који овде код једних немачких новина ради. Он је сам мистификован био, да сам се ја у лову не далеко од Граца убио, те је по својој репортерској ревности брже боље јавио ту вест и славном уредништву „Заставе.“ Међутим, ја сам жив и здрав и немислим никако својевољно да оставим овај свет.

Молећи Вас, да ову моју изјаву изволите примити у ваш цењени лист — остајем с особитим поштовањем из гроба уставши по примеру мог имењака, којег је Христос васкрсао

Грац, 5. октобра по н. к. **Лазар Нанчић.**

Разне белешке.

(Економска задруга црногорска) „Гл. Црногорца“ јавља под 18. септембра. У четвртак је пре и после по дне држао одбор економске задруге црногорске своју седницу, у којој је међу осталим стварима, одлучено и то, да се распита за цену младица од шљива, које би се имале расадити по Црној Гори. Од тих младица мисли се још ове јесени засадити 100,000 комада. У исто доба саопштио је председник друштвени г. В. М. Врбица, да се и равна стародавна Зета одазвала лепим бројем од 52 члана, који су изјавили, да се придружују овоме друштву.

(На свеучилишту у Загребу) било је концем прошле полугодине свега 330 слушалаца, и то 248 редовних а 82 изванредна. На факултету богословском било је 13 редовних, 15 изванредних; на факултету право- и државо-словном 194 редовних слушатеља; на факултету философском 41 редовних а 37 изванредних. Из краљевина Хрватске и Славоније било их је: 293, из Далмације 9, из Угарске 12, из Краљевске 2, из Галиције 2, из Истре 1, из Штајерске 5, из Босне 1, из Бугарске 2, из Италије 1 и из Виртемберга 1. Број заклада и сталних потпора, утемељених за слушаоце на свеучилишту, био је као и лањске године.

Распис награда.

„Матица Српска“ расписује из фонда Јована Наке В.С Миклушког за годину 1883. ове награде, тражећи, да за њих напишу:

I. Ова дела:

1.) Роман, драма или шаљива игра, приповетка или новела из српског живота. — Награда од 50 до 500 фор. — Рок Петров-дан 1883.

2.) Срем и Фрушка Гора са историјског, културно-историјског, географског и народописног гледишта. — Награда од 300 до 500 фор., по вредности и величини дела. — Рок Петров-дан 1883.

3.) Књига за народ о заразљивим болестима. — Награда 100 до 300 фор. — Рок Петров-дан 1883.

II. За чланке за „Летопис“:

Естетичка, научна или историјска расправа из српске књижевности. — Награда од 100 до 300 ф. — Рок Петров-дан 1883.

Дела се могу послати или под именом писчевим или безимено по уобичајеном начину.

Рукописи се не враћају.

Награда се издаје тек онда, кад писац дело поднесе на штампано, осим ако с „Матицом“ о томе што друго не уговори.

Награда се губи, ако писац своје дело не изда на свет за годину дана, а међу тим није што друго уговорио.

Писац је дужан од свога награђеног дела, кад га штампа, уступити „Матици“ 25 комада.

Чланци за „Летопис“, као и награђене новеле или приповетке, штампају се најпре у „Летопису“, а после остаје право и писцу и „Матици“, да их могу прештампати и посебице.

Према количини преосталога новца „Матица“ је вољна примати и по вредности награђивати и друга научна, популарно-научна и забавна дела, саставе и чланке, остављајући писцима да могу слободно бирати предмете.

Нарочито се напомиње, да је главна скупштина овластила књижевно одељење и одбор, да могу издати из фонда накиног награде и оним чланцима и делима, која дођу и мимо расписане награде, или која су већ стигла, па се налазе на оцени, и то у течају године и пре скупштине, ако књижевно одељење или одбор пронађу, да приослани саставци заслужују, да се награде.

Из главне скупштине „Матице српске“, у Новоме Саду 4. (16.) септембра 1882.

Председник „Матице Српске“:
Др. Ђорђе Натошевић, с. р.

А. Хаџић, с. р.,
секретар.

Распис награда.

Из завладе Јована Остојића и жене му Терезије рођ. Зозукове расписују се за годину 1883 ове награде:

1.) Историја новије српске књижевности од како се појавио у њој Вук Ст. Караџић па до данас. — Награда 50 дуката. — Рок 31. декембар 1883.

2.) Понавља се награда од 50 дуката за „Популарну естетику за одраслије женске.“ — Рок 31. декембар 1883.

Уједно се напомиње, да рок прошле године расписаним наградама истиче 31. декембра 1882.

Те су награде ове:

1.) „Каква ваља да је Српкиња у кући и у друштву“. — Награда 50 дуката; и

2.) Расправа о Буњевцима. — Награда 100 дуката.

Дела за расписане награде могу се послати или под именом писчевим или безимено по уобичајеном начину.

Рукописи се не враћају.

Награђени рукописи штампаће се или у „Летопису“, или посебице према договору са писцима.

Награда се губи, ако дело за годину не угледа света, а међу тим писац није што друго с „Матицом“ уговорио.

Од награђених дела, која се посебице штампају, дужан је сваки писац уступити „Матици“ 25 комада.

Из главне скупштине „Матице српске“, у Новоме Саду 4. (16.) септембра 1882.

Председник „Матице Српске“:
Др. Ђорђе Натошевић, с. р.

А. Хаџић, с. р.
секретар.

Ред пловидбе
помесног пароброда „Нимфе.“

Из Каменице у Нови Сад: пре подне у 5 6, 8 и ½10 сахата, после подне у 2, 4, и 6 сахата.

Из Новога Сада у Каменицу: пре подне у ½6. 7, 9 и 11 сах., после подне у 3, ½5, и ¼7 сах.

Недељом и свецем плови помесни пароброд пре подне по реду пловидбе; после подне по добром времену непрекидно.

Из Новог Сада у каменичку башчу вози помесни пароброд у радње дане пре и после по дне свагда по жељи п. н. публике по уобичајеној пловидби.

Из башче у Нови Сад: пре по дне: у ½ 10 сахата, после по дне: у 2, 6 и 8 сахата.

У недељу и празничне дане пре по дне као у радне дане, после по дне по потреби.

У Каменици 13. (25.) јуна 1882.

Подузимачи.

Курс бечке берзе 27. септ. (9. окт.)

Сребро	—.—
Лондон	119.20
Ц. кр. дукати	5.65
Наполеондори	9.44
Немачке марке	58.15

ОГЛАСИ.

Оглас.

Долуподписани издајем моју кућу постојећу у Старој Павови под закуп укупно са правом крчмарења да може у њој своје сопствено пиће точити, на једну или више година, која садржава 4 собе с кујном, подрумом и у авлији свима нужним зградама и пространом баштом. Ко жели исту имати, нека се изволи упитати до 1. новембра п. р. за даља условија код

Николе Трумића,
2—3 трговца.

ОГЛАС.

Моју гостиону „код црног орла“ издајем од 1. новембра по рим. заједно са гостионом на Сави под најам на једну или више година. Ближе услове даје властник

Спасоје И. Крстоношић
2—3 у Митровици.

ГОСТИОНИЦА
У ПАНЧЕВУ КОД „ЗЛАТНОГ ЛЕНГЕРА“

даје се под закуп, састоји се из једне гостионске собе, 3 собе за уживање, кујне, шупе за дрва, подрум за 500—600 акова пића, велика шупа за кола, штала за 40 коња, издаје се од 1. новембра 1882. п. р. за годину или пак на више година.
2—2 **Софија Крстић.**

Једна од пет година већ постојећа мешовита радња као **шпецерај, мануфактура, галантерије и памука,** са обилним муштеријама, добрим намештајем, годишњим прометом од 16.000—20.000 фор. продаје се из слободне руке под повољним условима. Ближа условија код администрације овога листа. 3—3

Оглас.

Јереј Мојсеј Атанацковић, парох панчевачки, потребује једног лачног помоћника.

Ко жели ово место получити, нека своју ваљано инструирану молбеницу потписаној конзисторији за 4 недеље дана од дана првог публиковања овог огласа поднесе.

2—3 **Конзисторија епархије вршачке.**

Мешовита трговина
ЈОВЕ ПАЈЧИЋА
у Адоњу

потребује једног помоћника који је вешт продавац у мануфактурној роби и говори мађарски и немачки. — У радњу може одма ступити. 1—3

Одговорни уредник др. Светозар Милетић.

Српска штампарија дра Светозара Милетића.